

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران
بیمارستان روزبه- واحد مراقبت‌های دارویی

بیشتر بدانیم؛ شماره ۱۸

اثر داروی بوپرنورفین روی سلامت دندان‌ها

تهیه و تنظیم: دکتر سارا زمانی رهبر

داروساز

شرح کوتاهی بر داروی بوپرنورفین

بوپرنورفین یک اپیوئید پارشیال آگونیست است که برای مدیریت کوتاه مدت درد حاد متوسط تا شدید، مدیریت درد مزمن متوسط تا شدید و درمان¹ OUD استفاده می شود. این دارو در سال ۲۰۰۲ به شکل قرص زیرزبانی و در سال ۲۰۱۵ به شکل داروی Film شده جهت قرار دادن داخل گونه تایید شد.

چه اشکال خوراکی از این دارو در بازار دارویی ایران موجود می باشد؟

قرص زیرزبانی ۰/۴ میلی گرم
قرص زیرزبانی ۲ میلی گرم
قرص زیرزبانی ۸ میلی گرم
قرص زیرزبانی ۲ میلی گرم ترکیبی با ۰/۵ میلی گرم نالوکسون
قرص زیرزبانی ۸ میلی گرم ترکیبی با ۲ میلی گرم نالوکسون

در بیمارستان روزبه قرص زیرزبانی ۲ میلی گرم بوپرنورفین (معروف به B2) جهت مدیریت OUD بسیار پر استفاده می باشد.

نحوه صحیح مصرف B2 به چه صورتی است؟

این قرص تا زمانی که حل شود باید زیرزبان قرار داده شده و جویده یا بلعیده نشود.

حل شدن بوپرنورفین زیرزبان ممکن است تا ۱۰ دقیقه طول بکشد. اگر دو یا چند قرص در هر دوز مورد نیاز باشد، ممکن است همه یکباره در یک یا چند نوبت زیرزبان گذاشته شوند، اما به خاطر داشته باشید که برای اطمینان از ایجاد فراهمی زیستی ثابت دارو، دوزهای بعدی نیز باید همیشه به همان روش مصرف شوند.

هشدار FDA درباره ایجاد مشکلات دندانی در مصرف کنندگان بوپرنورفین

FDA در تاریخ ۱۲ ژانویه ۲۰۲۲ (شمسی: ۲۲ دی ۱۴۰۰) هشدار داده است که اشکال حل شونده در دهان بوپرنورفین با ایجاد مشکلات شدید دندانی از جمله از دست دادن کامل دندان مرتبط می باشد.

از زمانی که داروی بوپرنورفین تاییدیه گرفته است، FDA تعداد ۳۰۵ مورد Case Report از مشکلات دندانی مرتبط با این دارو را شناسایی کرده است که ۱۳۱ مورد آن به عنوان مشکل جدی طبقه بندی شده اند. FDA بیان می کند که احتمالاً موارد بیشتری وجود دارد، زیرا این تعداد فقط شامل مواردی هستند که به این سازمان گزارش شده اند یا در Medical Literature منتشر گردیده اند. میانگین سنی بیمارانی که در حین مصرف این دارو دچار مشکلات دندانی شده اند، ۴۲ سال است اما افراد ۱۸ ساله نیز تحت تاثیر قرار گرفته اند. جالب است بدانید بیشتر موارد این Case Report ها در بیمارانی رخ داده است

¹ Opioid Use Disorder

❖ فرسایش دندان

❖ خارج شدن ماده دندان پر شده

❖ از دست دادن کامل دندان (در برخی موارد)

از بین ۳۰۵ مورد Case Report بررسی شده، مشکلات دندانی ایجاد شده برای ۱۱۳ مورد، شامل درگیری ۲ یا تعداد بیشتری از دندان‌های فرد بوده است.

رایج‌ترین درمان‌های صورت گرفته برای این افراد شامل کشیدن دندان بوده است که برای ۷۱ مورد گزارش شده است. سایر موارد نیاز به عصب‌کشی، جراحی دندان، روکش یا ایمپلنت داشته‌اند.

که از این دارو جهت مدیریت OUD استفاده می‌کردند و فقط ۲۸ مورد در بیمارانی که جهت کاهش درد از بوپرنورفین استفاده می‌کردند، رخ داده است.

جزئیات بیشتری از Case Report ها را با هم مرور کنیم:

در ۲۶ مورد، بیماران سابقه قبلی مشکلات دندانی نداشتند. برخی از مشکلات دندانی به محض ۲ هفته پس از شروع درمان ایجاد شدند اما میانگین زمان تشخیص حدود ۲ سال پس از شروع درمان بوده است.

FDA درباره بروز چه نوع مشکلات دندانی در این بیماران هشدار داده است؟

❖ پوسیدگی دندان

❖ آبسه و عفونت

References:

1. <https://www.fda.gov/drugs/drug-safety-and-availability/fda-warns-about-dental-problems-buprenorphine-medicines-dissolved-mouth-treat-opioid-use-disorder>, January 12, 2022.
2. Orally Dissolving Buprenorphine Tied to Severe Tooth Decay, FDA Warns, <https://www.medscape.com/viewarticle/966562?sr=1>, January 13, 2022.
3. <https://www.uptodate.com/contents/buprenorphine-drug-information>, 2022
4. <http://irc.fda.gov.ir/nfi/Search?Term=buprenorphin>

چگونه می‌توان از بروز این عارضه جلوگیری کرد؟

در کنار ایجاد این عارضه حائز اهمیت باید در نظر داشت که داروی بوپرنورفین یک گزینه درمانی مهم برای مدیریت OUD و درد می‌باشد و مزایای آن به وضوح بیشتر از خطرات آن است. FDA بیان می‌کند که Healthcare Providers باید به بیماران توصیه کنند که پس از حل شدن کامل دارو در دهان، یک جرعه بزرگ آب بنوشند، آن را به آرامی اطراف دندان‌ها و لثه‌ها بچرخانند و سپس قورت دهند و حداقل ۱ ساعت تا مسواک زدن دندان‌های خود صبر کنند. این کار به دهان فرصت می‌دهد تا به تدریج به حالت هموستاز بازگردد و از ایجاد هر گونه آسیب مکانیکی که ممکن است در اثر مسواک زدن رخ دهد، جلوگیری شود. FDA همچنین توصیه می‌کند که پزشکان درباره سابقه مشکلات دندان‌های بیماران سوال کنند و در صورت نیاز بلافاصله پس از شروع دارو جهت ویزیت بیمار توسط دندانپزشک برنامه‌ریزی کنند تا بیماران علاوه بر بهره‌مندی از مزایای داروی بوپرنورفین، دندان‌های سالمی نیز داشته باشند!

